

Ochrana soukromí

Návštěvníky školních webů ale nemusí být pouze lidé, kteří mají dobré úmysly. Při procházení školních webů člověk zjistí, že mnozí webmasteri takovou možnost vůbec neberou v potaz. Každý člověk žije v určitém sociálním, kulturním a intelektuálním prostředí, kterým se obklopuje a které na něj působí. Zkušenostmi získanými v tomto prostředí poměruje i ostatní životní situace. A běžně si nepřipouští, že někteří lidé mohou smýšlet zcela jinak. Z této prosté naivity někdy mohou vycházet i **velmi nebezpečné situace, ke kterým mohou nevhodně vytvořené webové stránky napomoci.**

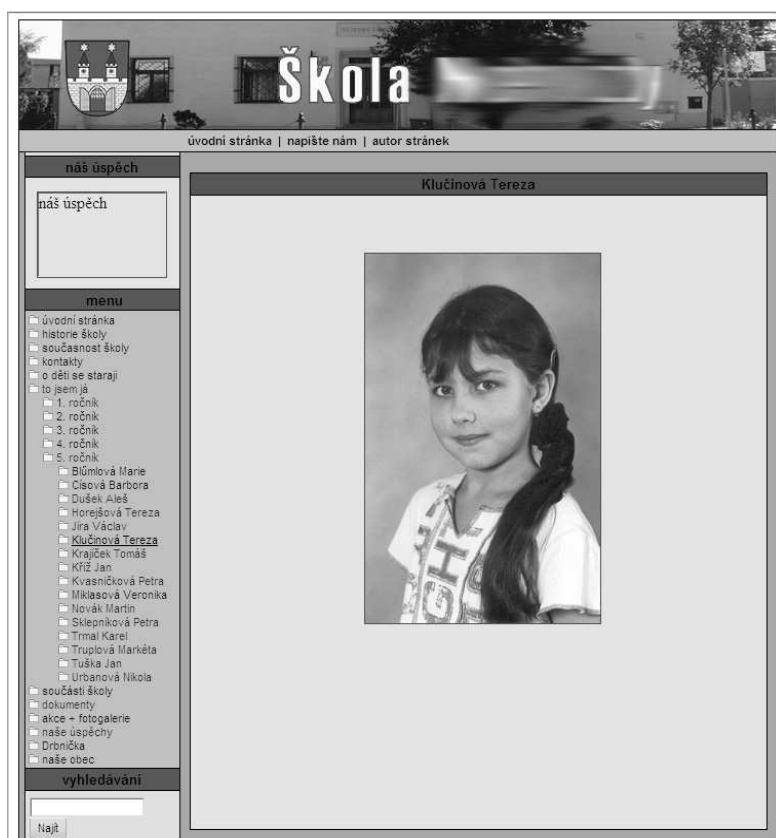
Uvedu konkrétní případ. Deviantní jedinec s pedofilními sklony při procházení školního webu narazí na hromadnou fotografii třídy. Podle obrázku si vyhlédne oběť a v seznamu žáků pod obrázkem se dozví její jméno. Na stránce třídy vytvářené aktivním tatínkem si přečte několik příhod ze školních i víkendových akcí, prohlédne si další fotografie rozjařeného dítěte v různých situacích. Mimoděk se dozví koníčky oběti a její přezdívku. Na školním webu si zjistí, jaký má oběť rozvrh. V přehledu suplování den, kdy třídě oběti výjimečně odpadne poslední hodina, a tudíž je pravděpodobné, že na ni nebude nikdo po vyučování čekat. Pak už si stačí počkat před školou ...

79 Autor této stránky chtěl zcela jistě vyzdvihnout úspěchy soutěžících. Bohužel zveřejnil jejich detailní fotografie a do nich vepsal jména finalistů.

Na některých webech tříd lze dokonce nalézt odkazy na osobní stránky žáků, které si děti vytvářely v hodinách informatiky. Z takových stránek lze jednoduše získat e-mailovou adresu, mobilní telefon a občas i adresu bydliště.

Pravděpodobnost, že se nás přímo dotkne výše popsaný případ, je naštěstí malá. Zneužití informace na webu může ale i někdo, kdo to jinak myslí s dítětem dobře. Sám jsem zažil případ, kdy otec hledal své dítě, které bylo soudně přiděleno matce, a otec se s ním dle rozsudku nesměl stýkat. Škola neměla právo jej otci po skončení družiny vydat – byla na to předeem upozorněna. Matka se dokonce snažila zabránit, aby otec zjistil, do které školy dcera chodí. Otec obcházel školy a na svoji dceru se vyptával. Kdyby se místo toho podíval na školní stránky, zjistil by, že jeho dcera se díky své šikovnosti dostala do školní fotogalerie, když přebírala cenu v obvodní soutěži. Fotografie spolu s kopií uděleného diplomu ji jasně identifikovaly. Udělali jsme obdobnou chybu jako například jedna základní škola na obrázku (obrázek 79). Jiná základní škola (obrázek 80) má na svých, jinak velmi zajímavých stránkách prohlešků v tomto směru hned několik.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, naposledy novelizovaný v roce 2004, hovoří ve třetím odstavci § 12 tak, že „podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy se mohou bez svolení fyzické osoby pořádit nebo použít přiměřeným způsobem též pro vědecké a umělecké účely a pro tiskové, filmové, rozhlasové a televizní zpravodajství. Ani takové použití však nesmí být v rozporu

80 Zajímavé stránky jedné malé základní školy. Autor, určitě s nejlepšími úmysly, porušil pravidla ochrany soukromí hned několikrát. Každý návštěvník má k dispozici seznamy tříd s velice detailními portrétyovými fotografiemi a kompletními jmény. V jiné rubrice jsou sice fotografie bez popisků, ale pro změnu jsou tématem chlapci v plavkách při koupání. Na jiném místě se škola chlubí naskenovaným dopisem s informací o přijetí jejich absolventa na gymnázium. Součástí dopisu je plné jméno i rodné číslo.

s oprávněnými zájmy fyzické osoby“. Tuto formulaci lze pojmout velmi zešíroka a poskytuje prostor pro možné spory.

Hlavní zásady bezpečného školního webu lze shrnout do několika bodů:

- **Chraňte soukromí žáků** – na webu se nesmí objevit žádné osobní informace jako telefon, e-mail, adresa dítěte nebo rodné číslo.
- **Nezveřejňujte fotografie se jmény** – na stránkách nesmí být možné děti identifikovat. Je tedy možné zveřejnit jméno žáka, ale na stejné stránce nesmí být jeho fotografie. Nebo je možné zveřejnit fotografii, ale beze jména. Tyto dva údaje by si návštěvník neměl mít možnost spojit dohromady.
- **Dbejte na vhodné pojmenování obrázků** – obrázky dětí nepojmenovávejte jejich jmény. Jména nevkládejte ani do popisků obrázku v jazyce (X)HTML jako je `<title>` nebo `<alt>`.
- **Vyžádejte si souhlas rodičů** – chystáte-li se zveřejnit na stránkách fotografie žáků, opatřete si před jejich vyvěšením písemný souhlas rodičů. Stejný souhlas byste měli mít i pro vývěsky nebo časopis.
- **Upřednostňujte hromadné fotografie před portréty** – bezpečnější je zobrazit hromadné fotografie pracujících žáků ve třídě než fotografie, na kterých jsou detailně zabrány jednotlivé děti.
- **Kontrolujte odkazy a reklamu** – často prověřujte, zda všechny odkazy vedoucí ze školní prezentace nevedou na stránky s nevhodným obsahem. Jste-li nuceni umístitovat na stránky reklamu (což je samo o sobě velmi nevhodné), zajistěte, aby neměla sexuální nebo jiný, pro děti nevhodný charakter.
- **Veďte žáky ke správnému chování na síti** – než začnou žáci pracovat s Internetem, měli by se dozvědět o nebezpečích, která jim mohou hrozit, znát zásady, jak jim předcházet, a pravidla, jak v takovém případě reagovat. To se týká i pravidel tvorby a publikování webových stránek, které mohou žáci ve škole vytvářet, například v předmětu informatika nebo v různých mezipředmětových projektech.

Mechanismus na ochranu dětí před nebezpečným obsahem, který je v některých internetových prohlížečích pevně zabudován, se nazývá *hodnocení obsahu*. Bližší informace o iniciativě *Platform for Internet Content Selection (PICS)* lze nalézt na stránkách W3C na adrese <http://www.w3.org/PICS/>. V češtině jsem se snažil tuto problematiku popsat v článku *Kontrola pohybu dětí na internetu (2) – využijte svého Poradce* na serveru *Česká škola* na adrese <http://ceskaskola.cz/ICTveskole/Ar.asp?ARI=2598>. Vyčerpávající informace v anglickém jazyce k problematice bezpečnosti lze nalézt na stránkách britského projektu *Superhighway Safety* (<http://safety.ngf1.gov.uk/>).

Mít poutavý, informačně bohatý web na jedné straně a dodržovat autorská práva a nevystavovat žáky nebezpečí na straně druhé. Tuto rovnováhu lze udržet, ale je k tomu třeba přistupovat s určitou obezřetností. Upřímně řečeno, je to do značné míry **otázka intuice a zdravého rozumu**. Jsem přesvědčen, že webmaster, který je seznámen s potenciálními nebezpečími, které Internet může přinést, bude vytvářet školní web tak, aby se jim vyhnul. Nejčastěji porušují zásady bezpečnosti na webu školy, které se nadchnou pro školní web, ale nemají s publikováním obsahu dostatečné zkušenosti, chybí jim právní povědomí. Případné následky jim při jeho tvorbě vůbec nepřijdou na mysl.